

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน
(Standard Operating Procedure)

รหัส : SOP-DDCE-SAT03-RA
แผ่นที่1....

เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านโรค
และภัยสุขภาพ (RA) กรมควบคุมโรค

ฉบับที่ :1.....
แก้ไขครั้งที่ :
วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย. 67

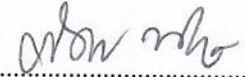
หน่วยงาน :

1. สำนัก/กองส่วนกลาง กรมควบคุมโรค

ผู้จัดทำ :

1. Subject Matter Experts (SMEs) กรมควบคุมโรค
2. Watch Team กรมควบคุมโรค

ผู้ตรวจสอบ:

(นางสาวกันทิลา ทวีวิทยการ)
รองผู้อำนวยการกองควบคุมโรค
และภัยสุขภาพในภาวะฉุกเฉิน

17 มิ.ย. 2567

ผู้อนุมัติ :

(นายพรพิทักษ์ พันธุ์หล้า)
ผู้อำนวยการกองควบคุมโรค
และภัยสุขภาพในภาวะฉุกเฉิน

25 มิ.ย. 2567

 <p>กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส : SOP-DDCE-SAT03-RA แผ่นที่2....</p>
	<p>เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพ (RA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ :1..... แก้ไขครั้งที่ : วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย. 67</p>

ประวัติการแก้ไข

แก้ไขครั้งที่	วันที่แก้ไข	รายละเอียดการแก้ไข
0		จัดทำครั้งแรก

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส : SOP-DDCE-SAT03-RA แผ่นที่3....</p>
	<p>เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพ (RA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ :1..... แก้ไขครั้งที่ : วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย. 67</p>

สารบัญ

1. วัตถุประสงค์.....	4
2. ขอบเขต.....	4
3. ผู้ใช้งาน.....	4
4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....	4
5. นิยามศัพท์.....	4
6. เครื่องมืออุปกรณ์.....	5
7. เอกสารอ้างอิง.....	5
8. แผนภูมิการทำงาน.....	6
9. รายละเอียดการปฏิบัติงาน.....	7
10. แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง.....	8

 <p>กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส :SOP-DDCE-SAT03-RA. แผ่นที่ :4.....</p>
	<p>เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพ (RA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ :1..... แก้ไขครั้งที่ : วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย. 67</p>

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อให้การจัดทำการประเมินความเสี่ยงด้านโรคและภัยสุขภาพที่อาจจะเกิดขึ้นเป็นไปได้อย่างเป็นระบบ
- 1.2 เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการตามนโยบายหรือแผนงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.3 เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการเตรียมความพร้อมในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านโรคและภัยสุขภาพ

2. ขอบเขต

เป็นแนวปฏิบัติในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงอย่างรวดเร็วต่อสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพ โรคตามฤดูกาลทั้งในและนอกประเทศที่เกิดขึ้นเพื่อทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้งซึ่งนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ตรงประเด็น มีประสิทธิภาพ สามารถเลือกมาตรการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม

3. ผู้ใช้งาน

- 3.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคและภัยสุขภาพ (Subject Master Experts: SMEs) กรมควบคุมโรค
- 3.2 ทีมเฝ้าระวังเหตุการณ์ผิดปกติ (Watch team) กรมควบคุมโรค

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 4.1 กลุ่มตระหนักรู้สถานการณ์ (SAT) กองควบคุมโรคและภัยสุขภาพในภาวะฉุกเฉิน

5. นิยามศัพท์

5.1 Watch team หมายถึง ทีมเฝ้าระวังเหตุการณ์ผิดปกติกรมควบคุมโรค ที่ทำหน้าที่เฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพจากแหล่งข่าวที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยพิจารณาตามเกณฑ์การตรวจสอบข่าวที่กำหนดและดำเนินการส่งต่อข้อมูลไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

5.2 Risk Assessment (RA) หมายถึง การประเมินความเสี่ยง ซึ่งเป็นกระบวนการวิเคราะห์ถึงปัจจัย หรือสถานการณ์ความรุนแรงของโรคและภัยสุขภาพที่สนใจ รวมถึงการประเมินโอกาสที่จะเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของโรคและภัยสุขภาพที่สนใจนั้นๆ

5.3 Joint Investigation team (JIT) หมายถึง ทีมปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค ใช้เรียกทีมปฏิบัติการฯ ที่ประกอบด้วยสหวิชาชีพ ตั้งแต่ระดับจังหวัดขึ้นไป

5.4 Subject Matter Experts (SMEs) หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพของกรมควบคุมโรค หรือผู้รับผิดชอบแผนงานในแต่กลุ่มโรคของกรมควบคุมโรค

5.5 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการในกองที่รับผิดชอบโรคและภัยสุขภาพที่ต้องทำการประเมินความเสี่ยงอย่างรวดเร็วที่อยู่ในสังกัดกรมควบคุมโรค

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง กระบวนการนำชุดข้อมูลมาเรียบเรียง จัดกลุ่ม หาความสัมพันธ์ของชุดข้อมูลแต่ละชุดในรูปแบบต่างๆ เพื่อช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ หาสาเหตุของการเกิดโรคและภัยสุขภาพที่สนใจ ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อการป้องกัน ควบคุมโรค

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส :SOP-DDCE-SAT03-RA. แผ่นที่ :5.....</p>
	<p>เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพ (RA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ :1..... แก้ไขครั้งที่ : วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย. 67</p>

5.7 การรายงานผลการประเมินความเสี่ยง หมายถึง การนำเสนอผลการประเมินความเสี่ยงในการประชุมสั่งการและติดตามประสานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพ ที่จัดประชุมในทุกๆวันแรกของสัปดาห์ เวลา 8.00 น.

5.8 เหตุผลและความจำเป็นในการประเมินความเสี่ยง หมายถึง มาตรฐานในการพิจารณาตัดสินถึงความจำเป็นของการประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย 5 ข้อ ดังนี้

- 1) แนวโน้มโรคเพิ่มสูงขึ้น
- 2) พบโรคกระจายในหลายพื้นที่มากขึ้น
- 3) พบโรคในกลุ่มประชากรที่เปลี่ยนไปจากเดิม
- 4) เป็นโรคระบาดในพื้นที่ที่เคยควบคุมได้
- 5) ผู้บริหารให้ความสนใจ และสั่งการให้มีการประเมินความเสี่ยง

5.9 Director Critical Information Requirement (DCIR) หมายถึง เกณฑ์เหตุการณ์โรคและภัยสุขภาพที่มีความสำคัญสูง หรืออาจมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ในวงกว้างหรือมีความรุนแรงสูง ต้องการ การตอบสนองเร่งด่วนภายใน 24 ชั่วโมงที่ต้องแจ้งผู้บริหารโดยด่วน

5.10 SAT&SMEs หมายถึง การประชุมสั่งการและติดตาม ประสาน เฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ ทุกวันแรกของสัปดาห์

6. เครื่องมืออุปกรณ์

1. คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก
2. โทรศัพท์
3. ระบบอินเทอร์เน็ต
4. เครื่องสำรองระบบไฟ
5. เครื่องปริ้นเตอร์
- 6.หมึกสำหรับพิมพ์

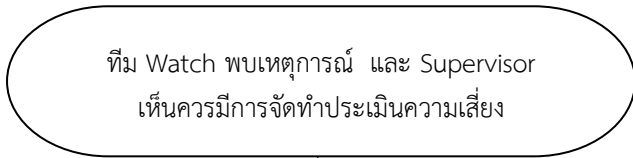
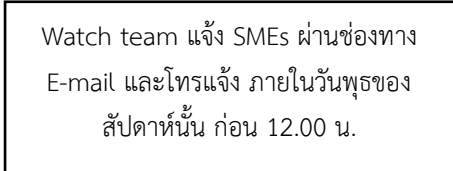
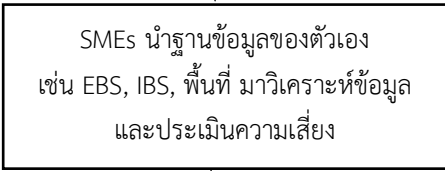
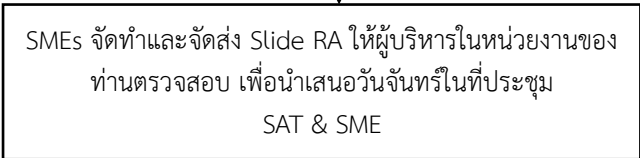
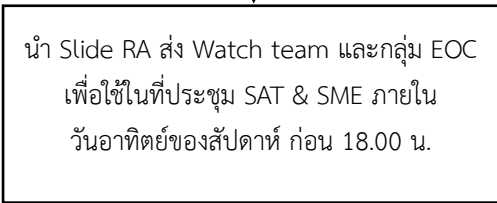
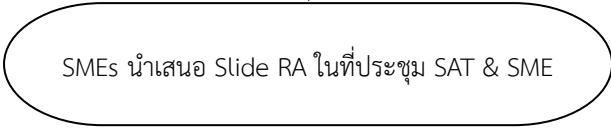
7. เอกสารอ้างอิง

7.1 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. มาตรฐานและแนวทางปฏิบัติงานทีมเฝ้าระวังสอบสวนควบคุมโรคและภัยสุขภาพ 2563. หจก.แคนนา กราฟฟิค.

7.2 Rapid Risk Assessment of Acute Public Health Events, WHO 2012

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส :SOP-DDCE-SAT03-RA. แผ่นที่ :6.....</p>
	<p>เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพ (RA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ :1..... แก้ไขครั้งที่ : วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย. 67</p>

8. แผนภูมิการทำงาน

ผู้ปฏิบัติ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	Work instructions
Watch team	 <p>ทีม Watch พบเหตุการณ์ และ Supervisor เห็นควรมีการจัดทำประเมินความเสี่ยง</p>	เหตุผลและความจำเป็นในการประเมินเสี่ยง	WI จัดทำประเมินความเสี่ยง
Watch team	 <p>Watch team แจ้ง SMEs ผ่านช่องทาง E-mail และโทรแจ้ง ภายในวันพุธของสัปดาห์นั้น ก่อน 12.00 น.</p>		
SMEs	 <p>SMEs นำฐานข้อมูลของตัวเอง เช่น EBS, IBS, พื้นที่ มาวิเคราะห์ข้อมูล และประเมินความเสี่ยง</p>		
SMEs	 <p>SMEs จัดทำและจัดส่ง Slide RA ให้ผู้บริหารในหน่วยงานของท่านตรวจสอบ เพื่อนำเสนอวันจันทร์ในที่ประชุม SAT & SME</p> <p>นำ Slide RA ส่ง Watch team และกลุ่ม EOC เพื่อใช้ในที่ประชุม SAT & SME ภายในวันอาทิตย์ของสัปดาห์ ก่อน 18.00 น.</p>		
SMEs	 <p>SMEs นำเสนอ Slide RA ในที่ประชุม SAT & SME</p>		

 <p>กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส :SOP-DDCE-SAT03-RA. แผ่นที่ :7.....</p>
	<p>เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพ (RA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ :1..... แก้ไขครั้งที่ : วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย. 67</p>

9. รายละเอียดการปฏิบัติงาน

ขั้นตอน	Work instruction
ทีม Watch พบเหตุการณ์ และ Supervisor เห็นควรมีการจัดทำประเมินความเสี่ยง	<p>ทีม Watch และ Supervisor พบเหตุการณ์ที่ยืนยันกับแหล่งข้อมูลว่าเป็นเหตุการณ์จริง และ Supervisor พิจารณาว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่ควรเสนอ SMEs เพื่อประเมินความเสี่ยง โดยมีหลักในการพิจารณาเหตุผลและความจำเป็น ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) แนวโน้มโรคเพิ่มสูงขึ้น 2) พบโรคกระจายในหลายพื้นที่มากขึ้น 3) พบโรคในกลุ่มประชากรที่เปลี่ยนไปจากเดิม 4) เป็นโรคระบาดในพื้นที่ที่เคยควบคุมได้ 5) ผู้บริหารให้ความสนใจ และสั่งการให้มีการประเมินความเสี่ยง <p>ทั้งนี้ Supervisor สามารถปรึกษาคณะ Roundtable เพื่อให้ช่วยตัดสินใจร่วมด้วยได้</p>
Watch แจ้ง SMEs	<p>Member 3 ของทีม watch ประจำสัปดาห์แจ้งประเมินความเสี่ยงต่อ SMEs ภายในวันพุธของสัปดาห์นั้น ก่อน 12.00 น. ด้วยวิธีการโทรศัพท์และ ส่ง email ให้ SMEs ที่เกี่ยวข้องโดยระบุรายละเอียดเหตุผลและความจำเป็นตามรูปแบบการแจ้ง SMEs ประเมินความเสี่ยง ประจำสัปดาห์</p> <p>* หาก SME ไม่สะดวกจะนำเสนอในสัปดาห์ถัดไป ให้ส่งผู้แทน หรือเลื่อนการนำเสนอไปสัปดาห์ถัดไป</p>
SMEs ดูข้อมูล	<p>SME พิจารณาเลือกข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ข้อมูลเฝ้าระวังโรคทั้ง indicator-based, event-based หรือระบบเฝ้าระวังพิเศษต่างๆ หากโรคดังกล่าวไม่มีฐานข้อมูล SME พิจารณาจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการประเมินความเสี่ยง</p>
SME วิเคราะห์ข้อมูล	<p>SME วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินความเสี่ยงโดยพิจารณาเลือกวิธีการประเมินความเสี่ยงให้สอดคล้องกับคำถามในการประเมินความเสี่ยง ณ ขณะนั้น</p> <p>วิธีการประเมินความเสี่ยง อาจใช้การประเมินความเสี่ยงด้วย WHO's Risk matrix หรือ ECDC Algorithm ตามแนบ อย่างไรก็ตาม หากโรค/ภัยสุขภาพนั้นมีวิธีการประเมินความเสี่ยงที่เป็นมาตรฐานหรือเป็นที่ยอมรับก็สามารถนำมาใช้ได้</p>
SMEs ทำข้อมูลนำเสนอ	<p>จัดทำ Slide Risk Assessment เป็น file PowerPoint เพื่อนำเสนอผู้บริหารในที่ประชุมสั่งการ และติดตามประสานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพ</p>
SMEs เสนอข้อมูลต่อผู้บริหาร	<p>SMEs เสนอผู้บริหารของกอง SMEs เพื่อให้ความเห็นเพิ่มเติม และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาเพื่อนำส่งให้ ทีม Watch</p>
SMEs แก้ไขข้อมูล	<p>SMEs แก้ไขข้อมูลเพิ่มเติมกรณีที่ได้รับคำแนะนำจากในที่ประชุมผู้บริหาร</p>

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส :SOP-DDCE-SAT03-RA. แผ่นที่ :8.....</p>
	<p>เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพ (RA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ :1..... แก้ไขครั้งที่ : วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย. 67</p>

ขั้นตอน	Work instruction
SMEs ส่งข้อมูลให้ ทีม Watch และ กลุ่ม EOC กอง ครด.	SMEs ส่ง Slide RA กลับมาที่ ทีม Watch และกลุ่ม EOC กอง ครด. ตาม email ที่ได้แจ้งให้มีการ ประเมินความเสี่ยง * หากมีความต้องการแบบประเมินความเสี่ยง Risk Assessment จะแจ้งให้ SMEs ทราบเพื่อจัดทำ เอกสารอีกครั้ง
SMEs นำเสนอ ผู้บริหาร วันจันทร์	นำเสนอ Slide RA ต่อผู้บริหารกรมในที่ประชุม SAT&SMEs

10. แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

10.1 แบบประเมินความเสี่ยงอย่างรวดเร็ว Risk Assessment

10.1 รูปแบบ Slide Presentation RA

 <p>กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส :SOP-DDCE-SAT03-RA. แผ่นที่ :9.....</p>
	<p>เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพ (RA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ :1..... แก้ไขครั้งที่ : วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย. 67</p>

การประเมินความเสี่ยงอย่างรวดเร็ว
(RAPID RISK ASSESSMENT)

ชื่อเรื่อง.....
วันที่.....

ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive summary)

บทสรุปหลัก (Main conclusions)

..... สรุปข้อมูลพื้นฐานของโรคจากรายละเอียดในส่วนที่ 2

..... สรุปข้อมูลพื้นฐานของเหตุการณ์จากรายละเอียดในส่วนที่ 2

..... สรุปข้อมูลการประเมินความเสี่ยงจากรายละเอียดในส่วนที่ 2

ทางเลือกและข้อเสนอแนะสำหรับการตอบโต้ (Options for response)

1.

2.

คำถามการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment Questions)

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญที่ปรึกษา (Consulted Experts)

ผู้เชี่ยวชาญภายในหน่วยงาน:

.....

.....

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH กรมควบคุมโรค Department of Disease Control</p>	<p>มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure)</p>	<p>รหัส :SOP-DDCE-SAT03-RA. แผ่นที่ :10.....</p>
	<p>เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้านโรค และภัยสุขภาพ (RA) กรมควบคุมโรค</p>	<p>ฉบับที่ :1..... แก้ไขครั้งที่ : วันที่มีผลบังคับใช้ : 26 มิ.ย. 67</p>

ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหน่วยงาน:

.....
.....

ส่วนที่ 2 รายละเอียดเพิ่มเติม

ข้อมูลพื้นฐานของโรค

.....
.....

ข้อมูลพื้นฐานของเหตุการณ์

.....
.....

รายละเอียดการประเมินความเสี่ยง

.....
.....

แหล่งอ้างอิง

1.
2.
3.